

Gebruik van oplosmiddelen? Ken de risico's en werk veilig!

▶▶ **Gewoon DOEN.**

arboconvenant meubelindustrie

voor betere werkomstandigheden

▶▶ **Gewoon DOEN.**

Het Arboconvenant Meubelindustrie is een initiatief van de Centrale Bond van Meubelfabrikanten, FNV Bouw, Hout- en Bouwbond CNV en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de werkomstandigheden in de meubelindustrie te verbeteren. Doelstellingen zijn minder fysieke belasting, minder blootstelling aan oplosmiddelen, een VOS-scan bij een groot aantal bedrijven en 10% minder WAO-instroom en minder langdurig ziekteverzuim. Gewoon DOEN is het motto van het Arboconvenant Meubelindustrie.

Meer informatie?

Mail naar info@gewoondoen.nu.
Of bel 023 515 88 60.

Concept en ontwerp
Concept en tekst
Tekst en begeleiding
Fotografie
Drukwerk

Quavorm Ontwerpbureau
DeJong&Verder
SHR Timber Research
Sven Benjamins
Tailormade

Met medewerking van:
Meubelmaken atelier voor meubelproducties, Laren,
www.meubelmaken.com (fotolocatie)
Schilte b.v., IJsselstein, www.schilte.nl

Arboconvenant Meubelindustrie
Postbus 100
2100 AC Heemstede
www.gewoondoen.nu

Inhoud

Oplosmiddelen in de meubelindustrie	3
Wat zijn oplosmiddelen?	4
De gezondheidsrisico's	5
Vakkundig en veilig werken: voorkom contact	7
Gebruik van oplosmiddelen: hoe minder hoe beter!	8
Spuiten of kwasten: zorg voor frisse lucht!	12
Drogen na lakken of lijmen? Hou 't op afstand!	17
Werken met lijm, lak of beits? Bescherm jezelf!	20
Gratis posters en kaart met tips	23

2

Oplosmiddelen in de meubelindustrie

Je ziet ze niet en je ruikt ze ook niet altijd. Toch zitten er veel oplosmiddelen in lijmen, lakken en beitsen. Het zijn chemische stoffen die het product beter werkbaar maken, maar één groot nadeel hebben: ze zijn schadelijk voor uw gezondheid. Ze verdampen gemakkelijk in de lucht en worden ongemerkt ingeademd. Als oplosmiddelen op de huid komen, kunnen deze door het lichaam worden opgenomen.

Kans op ernstige kwalen

Oplosmiddelen tasten huid, zenuwstelsel en organen aan en kunnen leiden tot eczeem, hoofdpijn, duizeligheid, geheugenverlies, hart- en longklachten en zelfs vruchtbaarheidsproblemen. Als u dagelijks met oplosmiddelen in aanraking komt, kunt u ernstige klachten krijgen die niet meer overgaan. De kans op de ongeneeslijke ziekte OPS wordt groter. Arbeidsongeschiktheid is vaak een triest gevolg.

In de meubelindustrie wordt veel met oplosmiddelhoudende producten gewerkt. Gelukkig gebruiken steeds meer bedrijven vervangende lijmen, lakken en beitsen, die minder of geen oplosmiddelen bevatten. Maar dat kan nog niet met elk product.

Vakkundig en veilig

Werken met oplosmiddelen kan dus gevaarlijk zijn. Kunt u dat voorkomen? Ja, als u deze schadelijke stoffen op afstand houdt door gebruik te maken van voorzorgsmaatregelen, de juiste spuittechnieken en veiligheidsvoorschriften. Kortom: door vakkundig en veilig te werken. Een taak voor werkgever én werknemer.

Wat kunt u als werknemer zelf doen?

Daarover leest u alles in deze brochure, die slimme tips bevat voor het dagelijks werk in de meubelindustrie.

Voor wie?

Deze brochure is voor mensen die in de meubelindustrie werken en in aanraking komen met lijmen, lakken of beitsen, met name spuiters. Voor arbocoördinatoren, preventie-medewerkers en leidinggevenden is de informatie ook van belang. Gezonde werkomstandigheden zijn immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Wat zijn oplosmiddelen?

Een oplosmiddel - de naam zegt het al - wordt gebruikt om andere stoffen op te lossen of te verdunnen. Zonder oplosmiddelen kunnen veel lijmen, beitsen en lakken niet worden verwerkt. Een lak zou bijvoorbeeld veel te stroperig zijn. Oplosmiddelen heten ook wel vluchtige organische stoffen (VOS).

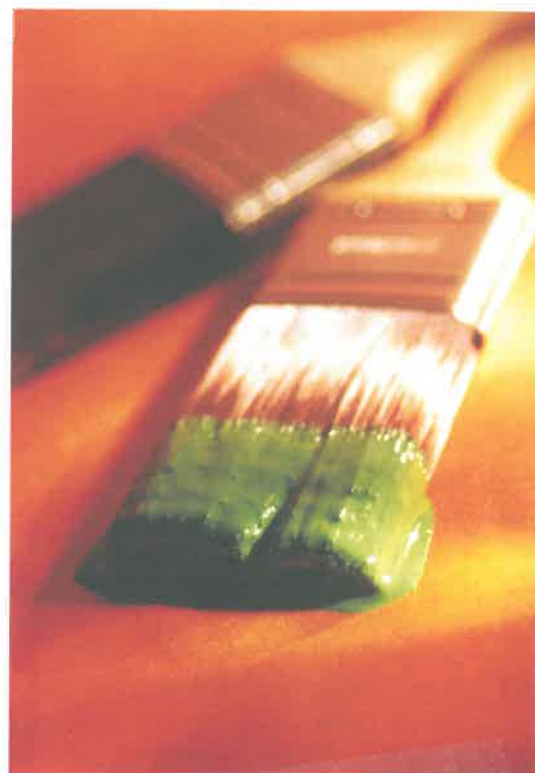
Welke producten kunnen oplosmiddelen bevatten?

- beitsen, lakken en lijmen;
- verdunningsmiddelen, zoals thinner, terpentijn, alcohol of een specifieke verdunning van de lakleverancier;
- verdunningsmiddelen voor schoonmaak van apparatuur en gereedschap, bijvoorbeeld aceton.

Onzichtbaar gevaar

Oplosmiddelen verdampen in de lucht zodra de verpakking wordt geopend. Hoe snel dat gaat, is afhankelijk van het type oplosmiddel en de temperatuur in de ruimte. Er zijn verschillende oplosmiddelen, met elk een eigen 'verdampings-snelheid'. Vaak bevat een product een mengsel van oplosmiddelen.

De verdamping is onzichtbaar en de lucht vult zich met de schadelijke damp. Schadelijk voor mensen die er dag-in-dag-uit mee werken, maar ook voor collega's in de directe omgeving. De verdamping gaat namelijk dóór totdat de lijm of lak volledig gedroogd is.

4

De gezondheidsrisico's

Op twee manieren kunt u in contact komen met oplosmiddelen:

1. Een oplosmiddelhoudend product komt in aanraking met de huid.
2. Verdampte oplosmiddelen worden ingeademd.

Welke gezondheidsklachten daardoor ontstaan, hangt af van het type oplosmiddel, de hoeveelheid damp en de tijdsduur.

Contact met de huid

Oplosmiddelen hebben bij huidcontact twee nare eigenschappen. De bescherm-laag van de huid wordt aangetast, waardoor oplosmiddelen gemakkelijker dóór de huid heen in het bloed worden opgenomen. Bovendien werken ze sterk ontvettend en dat vergroot de kans op huidirritatie en (ernstig) eczeem.

Huidcontact komt onder andere voor bij het uitvegen van een beitslaag, schoonmaken van gereedschap of handmatig verwijderen van lakresten.

Kort werken in oplosmiddeldamp

U merkt het soms direct als u oplosmiddeldamp inademt, zelfs al is het maar kort. Bijvoorbeeld wanneer u in een slecht geventileerde werkplaats of spuitruimte werkt. De verschijnselen kunnen zijn: een dronken gevoel, concentratieproblemen, duizeligheid, coördinatieproblemen, hoofdpijn, misselijkheid, braken en hartkloppingen. De klachten verdwijnen vaak weer als het contact met oplosmiddelen vermindert of stopt.

Corrosief

Ontvlambaar

Ontplofbaar

Milieugevaarlijk

Giftig

Irriterend

5

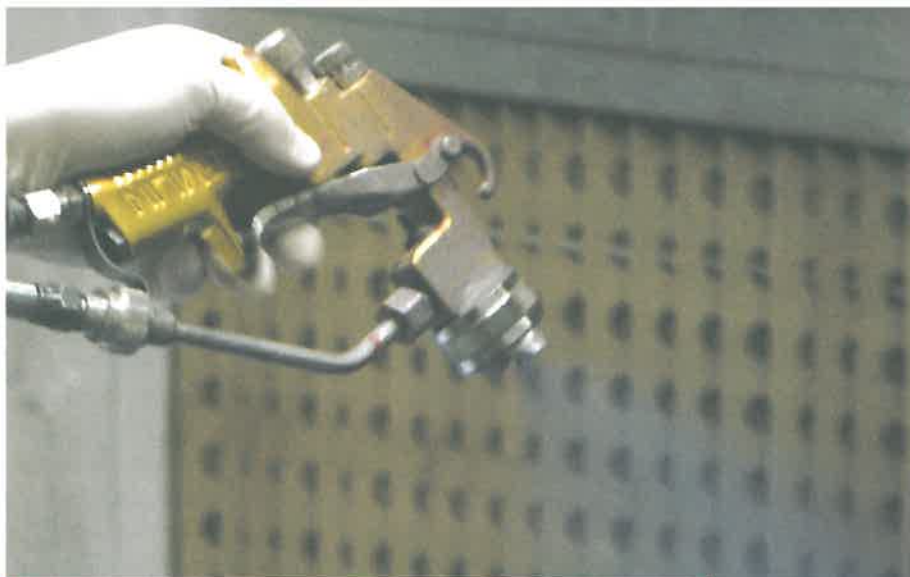
Langdurig werken in oplosmiddeldamp

Veel huidcontact met of vaak inademen van oplosmiddelen kan leiden tot blijvende gezondheidsklachten en zelfs arbeidsongeschiktheid.

Dit gevaar ligt op de loer als:

- u vaak met oplosmiddelen werkt;
- tijdens het werk veel oplosmiddelen verdampen;
- er slecht geventileerd wordt;
- u geen persoonlijke beschermingsmiddelen draagt.

Als dit het geval is, kunnen het centraal zenuwstelsel en organen zoals hart, longen en lever worden aangetast. De bekendste vorm hiervan is OPS. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt bovendien dat langdurig contact met oplosmiddelen wellicht vruchtbaarheidsproblemen, of aangeboren afwijkingen bij kinderen kan veroorzaken.

Wat is OPS?

Het Organisch Psycho Syndroom of de 'schildersziekte' is een chronische ziekte, waarbij het centraal zenuwstelsel is beschadigd. Hierdoor ontstaan lichamelijke en psychische klachten, zoals concentratieproblemen, vergeetachtigheid, persoonlijkheidsstoornissen en dementie. De ernst van de ziekte wordt bepaald door de duur (lang of kort) en mate (veel of weinig) van het contact met oplosmiddelen.

6

Vakkundig en veilig werken: voorkom contact

Vanaf het openen van de verpakking tot en met het drogen of uitharden: in elke fase van de productie ontsnappen oplosmiddeldampen uit lijmen, lakken en beitsen. Werk daarom van A tot Z vakkundig en veilig. Geef oplosmiddelen geen kans om met u in contact te komen!

De vakkundige en veilige aanpak

- 1 Gebruik zo min mogelijk oplosmiddelen
- 2 Zorg voor goede afzuiging en ventilatie
- 3 Houd bus of vat gesloten en laat lak- of lijmwerk op afstand drogen
- 4 Gebruik goede persoonlijke beschermingsmiddelen

Zo min mogelijk oplosmiddelen gebruiken

1 heeft het meeste effect.

Als alle andere maatregelen niet mogelijk zijn, draag dan in ieder geval persoonlijke beschermingsmiddelen **4**.

1 Gebruik van oplosmiddelen? Hoe minder hoe beter!

sputen met weinig overspray

GOED FOUT

sputen met veel overspray

Slimme tips voor elke dag

Gebruik producten met minder oplosmiddelen

Steeds meer bedrijven gebruiken producten die minder of helemaal geen oplosmiddelen bevatten: watergedragen lakken, UV-lakken, medium solid lakken of watergedragen contactlijmen. Jammer genoeg is er nog niet voor elk oplosmiddelhoudend product een geschikte vervanger, maar er komen er steeds meer op de markt. De lak- en lijmleveranciers zijn daar hard mee bezig.

De beslissing over vervanging van producten wordt vaak genomen door de werkgever. Informeer er eens naar bij uw leidinggevende. U kunt het onderwerp ook bespreken tijdens een werkoverleg, met de preventiemedewerker of met de personeelsvertegenwoordiging.

watergedragen producten

oplosmiddelhoudende producten

Vertrouw niet op de geur!

De geur van een product zegt niet veel over de samenstelling. Bij een aantal aromaatvrije contactlijmen ruikt u bijna niets, maar ze bevatten meestal wél oplosmiddelen. Hetzelfde geldt voor schoonmaak- of ontvettingsmiddelen met een lekkere citrusgeur. Uw neus is vaak een slechte raadgever!

Slimme tips voor elke dag

Spuitwerk: zuinig met lak en verf

Tijdens het spuiten ontstaat verfnevel die zich door de lucht verspreidt. In de verfnevel zitten oplosmiddelen. Verfnevel die niet op het object terecht komt wordt overspray genoemd.

Overspray ontstaat meestal door een te hoge spuitdruk, of door te grote zwaai-bewegingen tijdens het spuiten.

Zuinig spuiten is dus een kwestie van de juiste spuitapparatuur en vakkundig werken. Dat scheelt verf of lak én dat is beter voor uw gezondheid.

Tips

- Hoe minder overspray, des te beter.
- Hoe lager de spuitdruk, des te minder overspray.
- Gebruik de juiste nozzle (niet te groot).
- Houd de spuitbeweging kort en strak, zodat de verfnevel niet langs en over het object heen gaat. Geen zwaai-beweging.
- Voor beitsen kan dompelen in plaats van spuiten soms een uitkomst zijn. Zorg dat de dompelbak goed afgesloten kan worden, anders komen er veel dampen vrij!

Bij het vaak gebruikte luchtspuiten komt er meer verfnevel vrij dan

bij veel andere technieken.

Het is beter om gebruik te maken van bijvoorbeeld spuitapparatuur met een hoog rendement, airless- of airmix spuitapparatuur of elektrostatisch spuiten (circa 10-20% minder overspray).

10

Slimme tips voor elke dag

Weet wat er in de verpakking zit

Oplosmiddelen vallen in de categorie 'gevaarlijke stoffen'. Het is wettelijk verplicht dat de risico's daarvan op de verpakking staan, met gevaarsymbolen en 'risicozinnen' (R-zinnen). Aan het blik of vat moet u dus kunnen zien of er gevaarlijke stoffen in zitten.

Veiligheidsinformatieblad

Meer gegevens over risico's en veiligheidsmaatregelen zijn te vinden in het veiligheidsinformatieblad, ook wel afgekort als VIB (of MSDS - Material Safety Data Sheet). De leverancier is verplicht om een VIB te verstrekken bij elke eerste levering van een product.

Zorg dat u het veiligheidsblad gelezen heeft voor u met een product gaat werken en volg de voorschriften op. Nog beter is het als de VIB's op een plek liggen die voor iedereen bekend en toegankelijk is.

Oplosmiddelen?

Op het etiket of veiligheidsinformatieblad staat

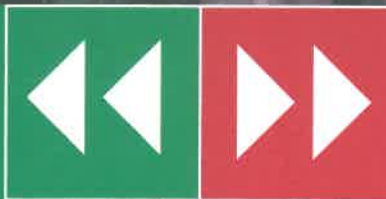
helaas niet altijd of een product oplosmiddelen bevat. Is dat het geval, vraag dan uw leidinggevende om informatie!

2 Spuiten of kwasten?

Zorg voor frisse lucht!

spuiter - meubel - afzuigwand

meubel - spuiter - afzuigwand

GOED FOUT

12

Slimme tips voor elke dag

Noodzaak: goede afzuiging en ventilatie

Goede afzuiging en ventilatie zijn heel belangrijk. Daarmee wordt inademing van grote hoeveelheden oplosmiddeldampen voorkomen. Niet alleen tijdens het spuiten of kwasten zelf, maar ook tijdens:

- het klaarmaken van lijm, lak of beits (**tip:** maak niet meer aan dan nodig!);
- het uitwrijven van beits- en olielagen;
- het drogen van de lak of lijm.

Schone lucht

In spuitcabines behoort een goed werkende afzuigwand te staan, die zorgt voor afvoer van vervuilde lucht. Lijmen of lakken worden in de richting van de afzuigwand gespoten. Schone lucht kan van achter de spuiter of vanaf het plafond worden ingeblazen.

Soms kan de afgezogen lucht worden gefilterd en opnieuw worden gebruikt. In werkplaatsen waar met oplosmiddelen wordt gewerkt behoort ook voldoende ventilatie aanwezig te zijn.

▶▶ spuit altijd voor de afzuigwand

▶▶ een deur of raam open zetten is niet voldoende

Wilbert Pompa,
directeur Schilte b.v. te IJsselstein:

"In onze markt wordt er sterk op gelet hoe bedrijven met oplosmiddelen omgaan. Bovendien hechten wij veel waarde aan de gezondheid van onze medewerkers.

Daarom is er een aparte lakmengruimte met afzuiging. En we laten gespoten producten zo lang mogelijk uitdampen voor de afzuigwand."

Slimme tips voor elke dag

Ga niet tussen afzuigwand en object staan

Een afzuigwand in een spuitruimte heeft alleen effect als u deze op de goede manier gebruikt. Staat u zelf tussen het meubelstuk en de afzuigwand, dan krijgt u de spuitnevel over u heen! Als het object te ver van de wand staat, dan wordt de oplosmiddeldamp niet goed afgezogen.

Tips

- Plaats het meubel(onderdeel):
  - dicht bij de afzuigwand,
  - op een draaiplatform, zodat u het werkstuk steeds naar u toe kunt draaien, maar zelf blijft staan.
- Zorg dat het meubel(onderdeel) niet veel breder of hoger is dan de spuitwand, anders wordt niet alle oplosmiddeldamp afgezogen.
- Zorg voor een gerichte luchtstroom, bijvoorbeeld door de zijkanten en de bovenkant van de afzuigwand af te schermen.

Verwerk oplosmiddelhoudende contactlijm ook voor een afzuigwand. Gebruik bijvoorbeeld karren op wielen om de werkstukken te verplaatsen.

▶▶ spuitser - meubel - wand

▶▶ meubel - spuitser - wand

Jaap-Willem Rigter,

werkplaatschef bij Meubelmaken te Laren:

"Ik zit al wat langer in het vak en ik ken het gevaar van oplosmiddelen. Die giftige stoffen wil ik niet in mijn lichaam hebben en daarom hou ik me aan de voorschriften. Wij spuiten met high pressure low volume-apparatuur, dat geeft minder overspray. Bovendien zetten we de objecten op een draaibare bak, zodat we altijd richting afzuigwand kunnen spuiten."

14

Slimme tips voor elke dag

Zorg voor een vrije luchtstroom

Als er in de werkplaats of spuitruimte veel materialen en meubelonderdelen staan, belemmert dit de vrije doorstroming van de lucht. Bovendien kan de vervuilde lucht niet goed worden afgevoerd. De kans is groot dat er te veel oplosmiddelen in de lucht blijven zitten.

Zorg daarom voor een opgeruimde werkplek, zodat de schone lucht zich goed door de hele ruimte kan verspreiden en de luchtstroom vrije doorgang heeft. Zet bijvoorbeeld geen materialen vlak voor een spuitwand of afzuiginstallatie.

Check de afzuiging

Een afzuiginstallatie werkt na verloop van tijd minder goed. Check regelmatig of:

- de filters niet verstopt zijn;
- de toevoer van schone lucht niet belemmerd wordt;
- de druk of luchtsnelheid nog aan de normen voldoet.

Werkt de afzuiginstallatie niet goed meer, neem dan onmiddellijk actie: vervang de filters zelf, of meld de storing bij uw leidinggevende en laat deze zo snel mogelijk verhelpen!

▶▶ een opgeruimde werkplek

▶▶ werkplek vol met materialen

Na de werkzaamheden moet de apparatuur, doeken of kwasten en spuitruimte of werkplaats worden schoongemaakt. Ook dan is ventilatie en afzuiging noodzakelijk, want nog steeds verdampen er oplosmiddelen uit de resten lak, lijm of beits!

Anton Verweij,
chef spuiterij/montage/
assemblage bij Schilte b.v.
te IJsselstein:

"Spuitpistolen, spuitbekers, mengbekers, kortom alle apparatuur waar oplosmiddelhoudende lak in heeft gezeten wordt schoongemaakt in de lakmengruimte. Daar wordt de lucht volledig afgezogen, dus ook de uitdampende oplosmiddelen!"

Tips

- Laat beitsdoeken na gebruik drogen voor de afzuigwand.
- Zorg bij het schoonmaken van apparatuur, doeken of kwasten voor een goede afzuiging of ventilatie, bijvoorbeeld voor de afzuigwand of onder een afzuiginstallatie.
- Gebruik zo mogelijk een reinigingsmachine voor een spuitpistool, in plaats van handmatige schoonmaak.

▶▶ uitdampen voor de afzuigwand

▶▶ uitdampen zonder afzuiging

3 Drogen na lakken of lijmen? Hou 't op afstand!

object droogt in een
andere ruimte

object droogt achter spuits, niet tegen afzuigwand

GOED FOUT

Slimme tips voor elke dag

Laat lak- of lijmwerk op afstand drogen

Na het lakken, beitsen of lijmen moeten de meubel(-onderdelen) drogen. Daarbij dampen er nog steeds oplosmiddelen uit! Laat het werkstuk dus zo ver mogelijk bij u vandaan drogen. Het liefst in een droogruimte, of een andere geventileerde ruimte waar niemand aan het werk is.

Als dat niet mogelijk is, droog werkstukken dan vóór een afzuigwand of onder een afzuig- of ventilatiesysteem. Plaats (karren met) gespoten producten niet achter u, want dan staat u midden in de luchtstroom. Het beste is naast of vóór uw werkplek, zo dicht mogelijk bij de afzuiging.

drogen in aparte ruimte

Gescheiden ruimtes

Een bedrijf dient er voor te zorgen dat zo min mogelijk medewerkers in aanraking komen met oplosmiddelen. Aparte spuitcabines, lakstraten en droogruimten zijn daarvoor goede oplossingen.

Als dat niet mogelijk is, zijn industriële gordijnen vaak al een hele verbetering. Deze 'doorzichtige flappen' scheiden de plaats waar met oplosmiddelen wordt gewerkt van de andere werkplekken.

drogen achter spuitser

18

Slimme tips voor elke dag

Dek lijm of beits altijd direct af

Zodra u het deksel van een blik of vat afhaalt, verdampen de oplosmiddelen. Hoe korter een verpakking geopend is, des te beter.

Tips

- Sluit blikken of vaten lak, lijm, beits, verdunning of schoonmaakmiddel direct na gebruik. Bussen waarin een aanzuigstang van een pomp staat, sluit u af met een op maat gemaakt deksel met uitsparing.
- Voorkom dat gebruikte doeken of ander afval kunnen uitdampen. Gooi ze na gebruik direct weg of bewaar ze afgesloten.
- Als u gebruik maakt van dompelbaden, dek deze dan in ieder geval goed af.
- Houd lijm- en lakblikken schoon en zorg dat de etiketten leesbaar blijven.

dichte blikken, schone opslag

open blikken en afval

Niet te veel en niet te weinig

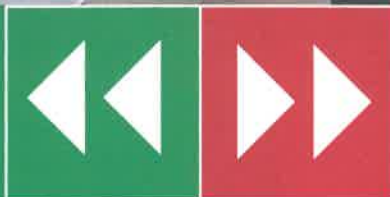
Zet precies zoveel lijm, lak of beits klaar als nodig is voor bijvoorbeeld één dag productie. Is het te veel, dan moet u het weggooien. Is het te weinig, dan moet u opnieuw aanmaken en het blik of vat weer openen. In beide gevallen komen oplosmiddelen vrij.

19

4 Werken met lijm, lak of beits? Bescherm jezelf!

huid en luchtwegen beschermd

géén bescherming

GOED FOUT

20

Slimme tips voor elke dag

Draag altijd persoonlijke beschermingsmiddelen

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) zijn onmisbaar als u met oplosmiddelhoudende producten werkt. Daarmee beschermt u uw lichaam tegen inademing en huidcontact. Zonder persoonlijke beschermingsmiddelen kunt u niet veilig met oplosmiddelen werken!

Veilig én prettig in gebruik
Dag-in-dag-uit een masker, handschoenen en beschermende kleding dragen is vaak geen pretje. Gelukkig zijn er tegenwoordig veel comfortabele en gebruiksvriendelijke PBM's te koop. Kies dus voor handschoenen, kleding en spuitmaskers die veilig zijn, maar ook prettig dragen.

Tips

Spuiten

Draag altijd ademhalingsbescherming en beschermende kleding. Zelfs voor een goedwerkende afzuigwand ademt u anders te veel oplosmiddeldamp in! Bovendien kunnen onverwacht gevaarlijke situaties ontstaan, bijvoorbeeld als de afzuigwand uitvalt of defect raakt.

Kwasten of dompelen

Draag altijd handschoenen. Ademhalingsbescherming is noodzakelijk als er onvoldoende afzuiging en ventilatie is. Twijfelt u welke bescherming nodig is? Gebruik dan voor de zekerheid altijd handschoenen én een spuitmasker! Sommige handschoenen verweken in oplosmiddelen. Check het veiligheidsinformatieblad of vraag uw leidinggevende om het juiste type.

Voorbereiding, drogen en schoonmaken

Het gebruik van PBM's is ook aan te raden tijdens het aanmaken van lak, verf of lijm, het droogproces en schoonmaakwerkzaamheden. In elke fase komen oplosmiddelen vrij. Bovendien bevatten schoonmaakmiddelen zelf ook vaak oplosmiddelen.

Stofkapje werkt niet!

Op de veiligheidsinformatiebladen (VIB) van de lakken en lijmen staat welk type handschoenen en welk type ademhalingsbescherming noodzakelijk is. Let op: een stofkapje werkt niet, dit moet altijd een half- of volgelaatsmasker zijn. De oplosmiddeldeeltjes komen namelijk door het stofkapje heen! Gebruik filtertype A voor bescherming tegen oplosmiddelen, herkenbaar aan een bruine band of sticker om het filter. Filtertype P1, P2 of P3 met witte band beschermt tegen stof. Soms worden ook combinatiefilters gebruikt, waarbij het filter een bruine én witte band of sticker heeft.

Slimme tips voor elke dag

Controleer de PBM's

Check regelmatig of uw persoonlijke beschermingsmiddelen nog voldoen aan de eisen. Als er iets aan mankeert, beschermen ze onvoldoende. Zijn de filters aan vervanging toe? Zijn de handschoenen stuk? Zit er een barst in het maskerscherm? Vraag direct om reparatie of vervanging. Een werkgever is namelijk verplicht om goede PBM's ter beschikking te stellen.

Tenminste houdbaar tot..

Voor maskers geldt een bepaalde houdbaarheidsdatum, daarna bieden ze niet genoeg bescherming meer. Controleer altijd deze datum op de verpakking. Nadert de uiterste houdbaarheidsdatum of is deze al overschreden, vervang dan het masker.

▶▶ nieuw masker

▶▶ beschadigd masker

Tip

Bewaar half- en volgelaatsmaskers op een schone en afgesloten plaats. Hang ze bijvoorbeeld niet aan de muur. Dan lopen de busen vol en helpt het dragen ervan niet meer!

Gratis

Vier posters en handige kaart met tips

Vier opvallende posters vestigen de aandacht op het vakkundig en veilig werken met oplosmiddelen. Deze posters hebben een handzaam A4 formaat en zijn geschikt voor bijvoorbeeld de spijterij, werkplaats, bedrijfskantine; kortom overal waar informatie over oplosmiddelen belangrijk is!

Wilt u ook vakkundig en veilig werken met oplosmiddelen? Vraag dan de kaart aan met elf praktische tips voor elke dag. Onmisbare geheugensteuntjes als u vaak met oplosmiddelhoudende lakken, lijmen of beitsen werkt en geen risico wilt lopen op gezondheidsproblemen. De kaart is net zo groot als een Ansichtkaart, dus gemakkelijk mee te nemen in borstzak, broekzak of werktas.

De posters en kaart zijn gratis te bestellen bij het Arboconvenant Meubelindustrie. U kunt ook extra brochures aanvragen. Ga naar www.gewoondoen.nu/oplosmiddelen en vul het aanvraagformulier in, of bel 023 515 88 60.